

A TANÁCS VÉLEMÉNYE

(2006. február 14.)

Észtország aktualizált, a 2005–2009. közötti időszakra szóló konvergenciaprogramjáról

(2006/C 55/10)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre,

tekintettel a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról szóló, 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendeletre ⁽¹⁾, és különösen annak 9. cikke (3) bekezdésére,

tekintettel a Bizottság ajánlására,

a Gazdasági és Pénzügyi Bizottsággal folytatott konzultációt követően,

A KÖVETKEZŐ VÉLEMÉNYT FOGALMAZTA MEG:

- (1) 2006. február 14-én a Tanács megvizsgálta Észtországnak a 2005–2009 időszakra vonatkozó aktualizált konvergenciaprogramját.
- (2) Az 1990-es évek közepén végrehajtott merész reformok és stabilizációs erőfeszítések kezdeti sikereit megtörve az 1998-as orosz válság miatt átmeneti hanyatlásra került sor Észtországban és 1999-ben lelassult a növekedés. A pénzügyi és vállalati szektor átfogó szerkezeti reformjainak köszönhetően – amelyek javították a gazdaság piaci erőkhöz való alkalmazkodási képességét és nemzetközi nyitottságát – a növekedés 2000-től kezdődően ismét lendületbe jött. Az éves reál-GDP növekedés átlagosan 6 % volt az elmúlt évtized során, amely jóval meghaladja az EU 1,7 %-nak megfelelő átlagát. A magas külső hiány, amely 2004-ben a GDP 10,5 %-a volt, jelentős makrogazdasági egyensúlytalanságot jelent. A költségvetés alakulását összességében óvatos költségvetési megközelítés jellemezte, amely egészséges költségvetési többletet eredményezett.
- (3) 2005. február 17-i véleményében a Tanács jóváhagyta azt a költségvetési stratégiát, amelyet a konvergenciaprogram 2004–2008 időszakot felölelő előző aktualizálásában mutattak be. A költségvetés 2005-ös végrehajtása tekintetében, az államháztartási többlet a Bizottság szolgálatainak 2005. őszi előrejelzésének becslése szerint 2005-ben a GDP 1,1 %-ával egyenlő, míg a konvergenciaprogram előző aktualizálásában egyensúlyban levő költségvetést tűzték ki célul. A magas növekedésnek, az adóbeszedés javulásának és a tervezettnél kevesebb kiadásnak köszönhetően a 2005. évi tényleges többlet sokkal jobban, a GDP 2–2,5 %-a körül alakult.
- (4) Az aktualizált program nagyjából követi a stabilitási és konvergenciaprogramok felépítésére vonatkozóan az új magatartási kódexben meghatározott mintát és adatszolgáltatási követelményeket ⁽²⁾.
- (5) A program alapjául szolgáló makrogazdasági forgatókönyv úgy tervezi, hogy a reál-GDP a 2005-ös 6,5 %-ról 2006-ra 6,6 %-ra nő, majd a programidőszak fennmaradó részében 6,3 % körül állapodik meg. A jelenleg rendelkezésre álló információk alapján végzett értékelés szerint ez a forgatókönyv határozottan óvatos növekedési feltételezéseken alapul. A közösen megállapított módszertan használatával a Bizottság szolgálatai a program alapján számításokat végeztek, ezek szerint a potenciális GDP növekedés viszonylag magas marad, de középtávon kissé csökkenő tendenciát mutat majd. Emiatt a reál-GDP növekedésre vonatkozó óvatos előrejelzés negatív kibocsátási rést eredményez a

⁽¹⁾ HL L 209., 1997.8.2., 1. o. Az 1055/2005/EK rendelettel (HL L 174., 2005.7.7., 1. o.) módosított rendelet. Az e szövegben említett dokumentumok megtalálhatók a következő honlapon:
http://europa.eu.int/comm/economy_finance/about/activities/sgp/main_en.htm

⁽²⁾ A program biztosítja az új magatartási kódexben előírt valamennyi kötelező és opcionális adatot.

programidőszak során, míg a Bizottság szolgálatainak 2005. őszi előrejelzése 2005. és 2006. vonatkozásában pozitív kibocsátási réssel számol. A program 2006-ra vonatkozó inflációs előrejelzései szintén alacsonynak tűnnek, figyelembe véve az inflációs rátának az olajár alakulásával kapcsolatos nagyfokú érzékenységét. A program 2007-re vonatkozó előrejelzése összhangban van a Bizottság előrejelzésével.

- (6) Az észt középtávú költségvetési keret fenntartható magas növekedés és emelkedő foglalkoztatottság mellett a rendezett államháztartás fenntartására irányul. A program 2007-től kezdve egyensúlyban maradó államháztartást tervez, a 2005-ben a GDP 0,3 %-ának, 2006-ban pedig a GDP 0,1 %-ának megfelelő többletet követően. Az elsődleges egyenleg ezt csak jelentéktelen mértékben haladja meg amiatt, hogy a kamatterhek elhanyagolhatóak. A 2005-re és 2006-ra tervezett államháztartási többlet kicsit magasabb a megelőző aktualizálásban tervezett értékekhez képest, de csak részben veszi figyelembe a vártnál jobb 2005-ös eredményeket, azaz a GDP kb. 2½ %-ának megfelelő többletet, amely elsősorban az élénk növekedésnek és az adóbeszedés javulásának köszönhető. A kiadási és a bevételi hányad az előrejelzések szerint egyaránt fokozatosan csökkenni fog a programidőszakban. Az előző programaktualizáláshoz képest a 2005. decemberi aktualizálás jelentősen kedvezőbb makrogazdasági forgatókönyv mellett nagyjából megerősíti a tervezett – éves szinten kiegyensúlyozott költségvetést célzó – költségvetési stratégiát.
- (7) A programidőszak alatt a közösen megállapított módszertan alapján kiszámított strukturális egyenleg (vagyis az egyszeri és más átmeneti intézkedések nélküli, ciklikus hatásoktól megtisztított egyenleg) a tervek szerint évente átlagosan a GDP 0,1 %-ával csökken. A program a költségvetési egyenlegre nézve egyensúlyban lévő strukturális egyenlegnek megfelelő középtávú célkitűzést azonosít, és a programidőszak során olyan strukturális egyenleget kíván fenntartani, amely megfelel a program középtávú célkitűzésének. Mivel a program középtávú célkitűzése szigorúbb a minimálisan szükséges értéknél (a strukturális hiányt a GDP kb. 2 %-ára becsülik), annak megvalósítása biztosítja a szükséges biztonsági tartalékot a túlzott hiány fellépése ellen. Ami a megfelelést illeti, a program középtávú célkitűzése nem lépi túl az euro-övezet és az ERM-II. tagállamai számára a Stabilitási és Növekedési Paktumban és a magatartási kódexben meghatározottakat, és szigorúbb követelményt támaszt az adóssághányad és a hosszú távú átlagos potenciális kibocsátás növekedése által indokolthoz képest.
- (8) A költségvetés még a 2005-ös éven túl is jelentősen jobban alakulhat a programban előrejelzettnél. A 2006–2009 időszak gazdasági előrejelzései határozottan óvatosak. Sőt, mivel Észtországban a múltban rendre határozottan túlteljesítették a költségvetési célokat, fennáll a lehetősége annak, hogy a jövőben is ez történik.
- (9) E kockázatértékelésre tekintettel a költségvetési stratégia elegendőnek tűnik olyan strukturális költségvetési egyenleg eléréséhez a programidőszak során, amely a Paktum értelmében megfelelőnek tekinthető. A program költségvetési irányvonala ezen kívül elég széles biztonsági tartalékot biztosít ahhoz, hogy szokásos makrogazdasági ingadozások mellett ne lépjék túl a GDP 3 %-ában meghatározott hiány-határértéket a programidőszak során. Azonban ha 2006-ra a GDP 0,1 %-át meg nem haladó költségvetési többletet tűznek ki célul és ugyanakkor figyelembe vesszük annak valószínűségét, hogy az eredmények 2005-ben az előrejelzettnél jobban alakulnak, fennáll a ciklikusság erősödésének kockázata egy gazdaságilag kedvező időszakban.
- (10) Az adóssághányad a becslések szerint 2005 végén a GDP 4,6 %-a, amely jóval a Szerződésben a GDP 60 %-ában meghatározott referenciaérték alatt van és amely az EU-ban a legalacsonyabb érték. A program előrejelzése szerint az adóssághányad 1,8 százalékponttal csökken a programidőszak során.
- (11) Az államháztartás fenntarthatóságának tekintetében Észtország kismértékben veszélyeztetett a népességelőregedés előrejelzett költségvetési kiadásai alapján⁽¹⁾. A bruttó adósság jelenleg nagyon alacsony szintje az előrejelzések szerint az előrejelzési időszak során végig a GDP 60 %-ában meghatározott referenciaérték alatt marad. A költségvetési politika középpontjába a fenntarthatóság kérdését helyező észt stratégia – ideértve a nyugdíjrendszer eszköz-felhalmozással járó reformját is – elősegíti az államháztartás kedvező alakulását. A jelenlegi költségvetési többlet hozzájárul a népességelőregedés költségvetési kihatásainak ellensúlyozásához, az egyensúlyban lévő költségvetés fenntartására irányuló középtávú költségvetési terv pedig összhangban van az államháztartás fenntarthatóságának kismértékű veszélyeztetettségével.

⁽¹⁾ A hosszú távú fenntarthatóság részleteit a Bizottság által a programról elvégzett technikai értékelés tartalmazza (http://europa.eu.int/comm/economy_finance/about/activities/sgp/main_en.htm).

- (12) Az államháztartás területén tervezett intézkedések nagyjából megfelelnek a 2005–2008 időszakra vonatkozó integrált iránymutatásokban foglalt átfogó gazdaságpolitikai iránymutatásoknak. A 2005. évi jelentős államháztartási többlet hozzájárult ahhoz, hogy a folyó fizetési mérleg hiánya jelentős mértékben – a GDP 10 %-a alá – csökkent. Az óvatos költségvetési politika a programidőszakra vonatkozó észt gazdaságpolitika központi elemeként került meghatározásra, különösen azért, hogy segíteni lehessen a külső hiány további – fenntartható szintre való – csökkenését. Az aktualizálás olyan intézkedéseket is tartalmaz, amelyek az erőforrások növekedés- és foglalkoztatás-orientált felosztásának előmozdítására irányulnak, elsősorban a közszektor gazdasági méretének csökkentésén, valamint az adóterheknek a közvetlen adóztatástól a közvetett adózás irányába való eltolásán keresztül.
- (13) Észtország nemzeti reformprogramja, melyet 2005. október 15-én küldtek meg a gazdasági növekedést és munkahelyteremtést célzó, megújult lisszaboni stratégia keretében, az államháztartásra jelentős hatást gyakorló, következő kihívásokat azonosítja: i. az államháztartás fenntarthatósága; ii. növekedést és munkahelyteremtést szolgáló költségvetési politika és iii. stabil makrogazdasági környezet biztosítása. A konvergenciaprogram költségvetési előrejelzései teljes mértékben figyelembe veszik a nemzeti reformprogramban körvonalazott fellépések költségvetési hatásait. A konvergenciaprogram államháztartás területén tervezett intézkedései összhangban vannak a nemzeti reformprogramban tervezett intézkedésekkel. A konvergenciaprogram körvonalazza azokat az intézkedéseket, amelyeknek célja a 2002-es nyugdíjreform befejezése, a munka adóterheinek csökkentésével párhuzamosan a fogyasztási és környezeti adók növelése, valamint a költségvetési erőforrások szisztematikusan átcsoportosítása a beruházások, a K+F ösztönzése és a szakképzés felé. A konvergenciaprogram ezeket az intézkedéseket kiegészíti az államháztartás intézményi keretének változtatásaival: kialakításra kerül egy, a szakminisztériumokat összekapcsoló informatizált költségvetési rendszer, amelyen keresztül a pénzügyminisztérium ellenőrzést gyakorolhat a szakminisztériumok felett, tovább formalizálják a stratégiai tervezés folyamatát és új jogszabályokat vezetnek be az önkormányzatok pénzügyi gazdálkodásának javítására.

A fenti értékelésre tekintettel a Tanács megállapítja, hogy a költségvetési egyenleg összességében megalapozott, és a költségvetési stratégia jó példája a Paktummal összhangban folytatott költségvetési politikának. Tekintettel arra, hogy a költségvetés 2005-ben jelentősen jobban alakult a programban becsülthöz képest, valamint arra, hogy el kell kerülni a prociklikus politikákat, a Tanács felkéri Észtországot, hogy 2006-ban és az azt követő években törekedjen nagyobb költségvetési többletre, hogy tovább lehessen segíteni a külső egyensúlytalanság kiigazítását.

A legfontosabb makrogazdasági és költségvetési előrejelzések összehasonlítása

		2004	2005	2006	2007	2008	2009
Reál-GDP (%-os változás)	KP 2005. december	7,8	6,5	6,6	6,3	6,3	6,3
	Biz. 2005. november	7,8	8,4	7,2	7,4	nincs adat	nincs adat
	KP 2004. november	5,6	5,9	6,0	6,0	6,0	nincs adat
HICP-infláció (%)	KP 2005. december	3,0	3,5	2,6	2,6	2,7	2,7
	Biz. 2005. november	3,0	4,1	3,3	2,6	nincs adat	nincs adat
	KP 2004. december ⁽¹⁾	3,3	3,2	2,5	2,8	2,8	nincs adat
Kibocsátási rés (a potenciális GDP %-ában)	KP 2005. december ⁽²⁾	0,1	- 0,4	- 0,6	- 0,7	- 0,5	- 0,1
	Biz. 2005. november ⁽³⁾	- 0,2	0,5	0,1	- 0,1	nincs adat	nincs adat
	KP 2004. december ⁽²⁾	- 0,9	- 1,3	- 1,7	- 1,2	- 1,0	nincs adat

		2004	2005	2006	2007	2008	2009
Államháztartási egyenleg (a GDP %-ában)	KP 2005. december	1,7	0,3	0,1	0,0	0,0	0,0
	Biz. 2005. november	1,7	1,1	0,6	0,4	nincs adat	nincs adat
	KP 2004. december	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Elsődleges egyenleg (a GDP %-ában)	KP 2005. december	1,9	0,5	0,3	0,2	0,1	0,1
	Biz. 2005. november	1,9	1,3	0,8	0,5	nincs adat	nincs adat
	KP 2004. december	1,3	0,2	0,2	0,2	0,1	nincs adat
Ciklikus hatásoktól megtisztított egyenleg = Strukturális egyenleg ⁽⁴⁾ (a GDP %-ában)	KP 2005. december	1,7	0,4	0,3	0,2	0,1	0,0
	Biz. 2005. november	1,8	1,0	0,6	0,4	nincs adat	nincs adat
	KP 2004. december	nincs adat	nincs adat	nincs adat	nincs adat	nincs adat	nincs adat
Bruttó államadósság (a GDP %-ában)	KP 2005. december	5,4	4,6	4,4	3,3	3,0	2,8
	Biz. 2005. november	5,5	5,1	4,0	3,1	nincs adat	nincs adat
	KP 2004. december	4,8	4,6	4,3	3,1	2,9	nincs adat

Megjegyzések:

- (¹) A konvergenciaprogram 2004 decemberi aktualizálásában a nemzeti meghatározás szerinti CPI szerepel, nem pedig a HICP. Az ebből fakadó különbségek elhanyagolhatók.
- (²) A Bizottság szolgálatainak számításai a programban megadott információk alapján.
- (³) A 2004–2007 időszakra vonatkozóan 7,2 %, 7,1 %, 6,7 % és 6,5 % becsült potenciális növekedés alapján.
- (⁴) Mivel a programban nem szerepelnek egyszeri és más átmeneti intézkedések, a ciklikus hatásoktól megtisztított egyenleg megegyezik a strukturális egyenleggel.

Forrás:

Konvergenciaprogram (KP); a Bizottság szolgálatainak 2005. őszi gazdasági előrejelzései (Biz.); a Bizottság szolgálatainak számításai.